

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1997-1998

17 JUNI 1998

**Wetsontwerp betreffende
de rechterlijke inrichting in fiscale zaken**

AMENDEMENTEN

Nr. 4 VAN DE HEER COENE

Art. 6

In dit artikel de woorden «het Hof van Beroep» vervangen door de woorden «van de Rechtbanken van Eerste Aanleg van het gerechtelijk arrondissement».

Verantwoording

Indien men de op te richten fiscale kamers inricht in de burgerlijke afdelingen van de bevoegde rechtbanken van eerste aanleg op het niveau van het Hof van Beroep, is dit voor enkele provincies (onder andere Limburg, Namen, West-Vlaanderen en Luxemburg) erg nadelig. Voor elke behandeling van een fiscaal dossier, zelfs in eerste aanleg, dient de rechtsonderhorige zich dan naar verhouding over een veel te grote afstand te verplaatsen.

Daarom is het opportuin om de territoriale bevoegdheid te beperken en de fiscale kamers te laten onderbrengen in de rechtbanken van eerste aanleg per gerechtelijke arrondissement in plaats van per Hof van Beroep.

Nr. 5 VAN DE HEER COENE

Art. 7

Dit artikel doen vervallen.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-967 - 1997/1998:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nrs. 2 en 3: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

17 JUIN 1998

**Projet de loi relative à l'organisation
judiciaire en matière fiscale**

AMENDEMENTS

Nº 4 DE M. COENE

Art. 6

À cet article, remplacer les mots «de la cour d'appel» par les mots «du tribunal de première instance de l'arrondissement judiciaire».

Justification

L'organisation des futures chambres fiscales au sein des sections civiles des tribunaux de première instance compétents au niveau de la cour d'appel serait très préjudiciable aux habitants de certaines provinces (notamment les provinces de Limbourg, Namur, Flandre occidentale et Luxembourg). Chaque fois que son dossier fiscal sera examiné, même en première instance, le justiciable devra effectuer des déplacements proportionnellement beaucoup trop longs.

Il serait dès lors opportun de limiter la compétence territoriale et d'organiser les chambres fiscales dans les tribunaux de première instance au niveau des arrondissements judiciaires, et non au niveau des cours d'appel.

Nº 5 DE M. COENE

Art. 7

Supprimer cet article.

Voir:

Documents du Sénat:

1-967 - 1997/1998:

Nº 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

Nºs 2 et 3: Amendements.

Verantwoording

Wat de verdediging van de rechten van de belastingplichtige betreft, geldt voor de fiscale rechtbanken van eerste aanleg het pleitmonopolie van de advocaten. Nochtans zal het ministerie van Financiën in eerste aanleg vertegenwoordigd kunnen worden door zijn ambtenaren.

Hier wordt duidelijk een onevenwichtige situatie in het leven geroepen. Ofwel geldt het pleitmonopolie voor al de partijen, ofwel laat men toe dat de belastingplichtige zich laat vertegenwoordigen door belastingconsulenten die niet de titel van advocaat dragen.

Deze problematiek brengt ons meteen naar de vraag omtrent de noodzaak om het beroep van belastingconsulent te reglementeren. Aanvankelijk was het immers de bedoeling om naar aanleiding van de hervorming van de fiscale procedure het pleitmonopolie van de advocaten te doorbreken en de belastingplichtige de mogelijkheid te bieden zich voor de rechtbank te laten bijstaan door een erkend belastingconsulent in plaats van door een advocaat. Het is precies om deze reden dat de noodzaak ontstond om het beroep van belastingconsulent te reglementeren en de beoefenaars van het beroep onder te brengen in een bestaand of nieuw op te richten instituut. De Ministerraad heeft inmiddels een voorontwerp van wet goedgekeurd tot reglementering van dit beroep. Nu blijkt echter dat deze reglementering strikt gezien niet meer noodzakelijk is omdat de advocaten toch hun pleitmonopolie behouden.

Het lijkt dan ook aangewezen om het beroep van belastingconsulent gewoon vrij te laten, maar het ministerie van Financiën ook te onderwerpen aan het pleitmonopolie van de advocaten.

Nr. 6 VAN DE HEER COENE

Art. 8

Dit artikel vervangen als volgt:

«In boek IV van het vierde deel van hetzelfde wetboek wordt een hoofdstuk XXIV met het artikel 1385decies ingevoegd, luidend als volgt:

«HOOFDSTUK XXIV. — Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet.

Art. 1385decies. — Tegen de belastingadministratie wordt de vordering inzake de geschillen bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, ingesteld bij verzoekschrift op tegenspraak.

Titel Vbis van boek II van het vierde deel, met uitzondering van artikel 1034ter, 3°, en artikel 1034quater, is van toepassing.

Op straffe van nietigheid wordt bij elk exemplaar van het verzoekschrift of de dagvaarding een afschrift van de bestreden beslissing gevoegd.»

Verantwoording

Op het vlak van de inkomstenbelastingen kan de belastingplichtige slechts een vordering bij de rechtbank inleiden als hij eerst de administratieve procedures heeft uitgeput. De vordering zal immers slechts toelaatbaar zijn indien de eiser het door of krachtens de wet georganiseerde administratieve beroep heeft

Justification

En ce qui concerne la défense des droits du contribuable, les avocats jouissent du monopole de plaidoirie devant les chambres fiscales des tribunaux de première instance. Pourtant, le ministère des Finances pourra se faire représenter en première instance par ses fonctionnaires.

Il est par conséquent manifeste que l'article proposé crée une inégalité. Ou bien le monopole de plaidoirie vaut pour toutes les parties, ou bien on autorise le contribuable à se faire représenter par des conseillers fiscaux qui n'ont pas le titre d'avocat.

Ce problème nous amène du même coup à envisager la question de la nécessité de réglementer la profession de conseiller fiscal. En effet, il était initialement prévu de profiter de la réforme de la procédure fiscale pour mettre fin au monopole de plaidoirie des avocats et permettre au contribuable de se faire assister devant le tribunal par un conseiller fiscal agréé plutôt que par un avocat. C'est précisément pour cette raison que la nécessité de réglementer la profession de conseiller fiscal et de regrouper les praticiens de la profession au sein d'un institut existant ou à créer s'est fait sentir. Entre-temps, le Conseil des ministres a approuvé un avant-projet de loi réglementant cette profession. Or, il apparaît aujourd'hui que cette réglementation n'est plus strictement nécessaire, puisque les avocats gardent de toute façon leur monopole de plaidoirie.

Il semble dès lors souhaitable de renoncer tout simplement à réglementer la profession de conseiller fiscal et de soumettre également le ministère des Finances à l'obligation de se faire représenter par des avocats.

Nº 6 DE M. COENE

Art. 8

Remplacer cet article par le texte suivant :

«Au livre IV de la quatrième partie du même Code, il est inséré un chapitre XXIV contenant l'article 1385decies, et rédigé comme suit :

«CHAPITRE XXIV. — Des litiges concernant l'application d'une loi d'impôt.

Art. 1385decies. — Contre l'administration fiscale, et dans les contestations visées à l'article 569, alinéa 1er, 32°, la demande est introduite par requête contradictoire.

Le titre Vbis du livre II de la quatrième partie est d'application, à l'exception des articles 1034ter, 3°, et 1034quater.

Une copie de la décision contestée doit être jointe à chaque exemplaire de la requête ou de la citation, à peine de nullité.»

Justification

En matière d'impôts sur les revenus, le contribuable ne peut introduire une demande devant le tribunal qu'une fois les procédures administratives épuisées. La demande ne sera en effet admissible que si le demandeur a introduit le recours administratif organisé par ou en vertu de la loi et qu'il a été statué sur ce recours.

ingesteld en daarover uitspraak is gedaan. Inzake inkomstenbelastingen betekent dit dat de belastingplichtige bezwaar moet hebben ingediend en dat de gewestelijke directeur of de door hem gedelegeerde ambtenaar over dit bezwaarschrift uitspraak heeft gedaan. De termijn waarover de gewestelijke directeur beschikt om een beslissing te nemen, bedraagt in ieder geval ten minste vierentwintig maanden.

Ook inzake BTW zal gelden dat een rechtsvordering slechts kan worden ingeleid nadat heel de administratieve procedure is uitgeput, maar hoe dit te rijmen valt met de specifieke regels die inzake BTW van toepassing zijn, is nog onduidelijk. Inzake BTW beschikt de belastingplichtige immers niet over formele bezwaarmiddelen aangezien er geen bezwaar mogelijk is. Na betrekking van het dwangbevel moet de belastingplichtige zich tot de rechtbank wenden.

Aangezien het de bedoeling is gezamenlijke controles mogelijk te maken, kan dan ook de vraag worden gesteld of de rechtbank op de uitspraak van de gewestelijke directeur van de directe belastingen zal wachten alvorens een uitspraak te doen over het geding inzake de BTW. Het was nochtans de bedoeling gerechtelijke achterstand te vermijden.

Voorliggend voorstel bestaat erin de belastingplichtige de keuze te laten tussen de gerechtelijke procedure en het administratief bezwaar.

Betwistingen tussen de belastingplichtige en de administratie die bijvoorbeeld het gevolg zijn van het indienen van een foutieve aangifte of een verkeerde berekening door de administratie, kunnen immers gemakkelijk worden rechtgezet langs de administratieve procedure.

Anderzijds kan meestal bij voorbaat verwacht worden dat de administratie bij haar standpunt zal blijven wanneer zij een bijzondere aanslag oplegt aan de belastingplichtige ingevolge een diepgaande controle te zinnen laste en kan de belastingplichtige zich beter onmiddellijk tot de rechtbank wenden.

Waarom de keuze tussen beide procedures dan ook van in den beginne niet overlaten aan de belastingplichtige, wat hem uiteindelijk veel tijd zal besparen.

Nr. 7 VAN DE HEER COENE

(Subsidiair amendement op amendement nr. 6)

Art. 8

In het nieuw ontworpen artikel 1385~~undecies~~ de woorden «zes maanden» en «achttien maanden» telkens vervangen door de woorden «één maand».

Verantwoording

Het is onaanvaardbaar dat in de voorgestelde regeling de gewestelijke directeur of de door hem gedelegeerde ambtenaar over een termijn van vierentwintig maanden zou beschikken alvorens een beslissing te moeten nemen en alvorens de belastingplichtige een rechtsvordering kan inleiden.

Een hervorming van de fiscale procedureregels moet alleszins de nodige garanties bevatten opdat een uitspraak door de gewestelijke directeur of door de rechtbank omtrent een bezwaar van de belastingplichtige snel kan worden afgedwongen.

Vandaar dat wordt voorgesteld om de voorziene termijnen telkens te herleiden tot één maand.

En ce qui concerne les impôts sur les revenus, cela signifie que le contribuable doit avoir introduit une réclamation et que le directeur régional ou que l'agent qu'il a délégué a statué sur cette réclamation. Le directeur régional dispose en tout état de cause d'un délai de vingt-quatre mois au moins pour prendre une décision.

En ce qui concerne la TVA également, une action ne pourra être introduite qu'après épuisement de toute la procédure administrative. Quant à savoir si cette disposition pourra se concilier avec les règles spécifiques régissant la TVA, c'est une autre histoire. En matière de TVA, l'assujetti ne dispose en effet pas formellement de voies de recours, dès lors qu'il n'est pas possible d'introduire de réclamation. Après signification de la contrainte, l'assujetti doit saisir le tribunal.

Étant donné que l'objectif est de permettre des contrôles communs, on peut se demander si le tribunal attendra la décision du directeur régional des contributions directes pour statuer sur le litige portant sur la TVA. Le but était pourtant de ne pas alimenter l'arriéré judiciaire.

Le présent amendement tend à permettre au contribuable d'opter soit pour la procédure judiciaire soit pour le recours administratif.

Les contestations opposant le contribuable à l'administration qui résultent, par exemple, de l'introduction d'une déclaration erronée ou d'une erreur de calcul commise par l'administration peuvent en effet être facilement réglées par le biais de la procédure administrative.

On peut par ailleurs généralement s'attendre à ce que l'administration campe sur ses positions lorsqu'elle impose une cotisation spéciale au contribuable à la suite d'un contrôle approfondi le concernant. Aussi est-il préférable, dans ce cas, que ce dernier s'adresse immédiatement au tribunal.

Pourquoi ne pas laisser dès lors le contribuable choisir dès le départ entre les deux procédures, ce qui lui fera, en définitive, gagner beaucoup de temps ?

Nº 7 DE M. COENE

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 6)

Art. 8

À l'article 1385~~undecies~~ proposé, remplacer les mots «dans les six mois» par les mots «dans le mois» et les mots «dix-huit mois» par les mots «un mois».

Justification

Il est inadmissible que dans le cadre du régime proposé, le directeur régional ou le fonctionnaire délégué par celui-ci dispose d'un délai de vingt-quatre mois avant de devoir prendre une décision ou avant que le contribuable puisse introduire une action en justice.

Une réforme des règles en matière de procédure fiscale devrait en tout cas prévoir les garanties nécessaires pour que l'on puisse rapidement faire respecter une décision prise par le directeur régional ou le tribunal concernant une réclamation du contribuable.

Aussi proposons-nous de ramener chaque fois les délais prévus à un mois.

Nr. 8 VAN DE HEER COENE

(Subsidiair amendement op amendement nr. 6)

Art. 8

In het voorgestelde artikel 1385^{undecies} van het Gerechtelijk Wetboek, het derde lid vervangen als volgt:

«De eiser mag aan de rechter ook bezwaren voorleggen die hij niet in zijn administratief beroep opgeworpen had.»

Verantwoording

Bij de huidige stand van het wetsontwerp zou de belastingplichtige de rechter grieven die hij in zijn bezwaarschrift niet heeft geformuleerd enkel kunnen voorleggen in de akte waarmee het geding wordt ingeleid en voor zover hij de redenen verantwoordt waarom hij deze nieuwe grieven niet tijdens de administratieve fase heeft aangevoerd.

Door voor de belastingplichtige de mogelijkheid om nieuwe grieven in te dienen te beperken tot de akte waarmee het geding wordt ingeleid, zijn de auteurs van het ontwerp vergeten dat de directeur voortaan geen enkele rechtsbevoegdheid meer zal bezitten en dat het bijgevolg wenselijk is dat op het laagste vlak van de rechtspraak (rechtsbank van eerste aanleg) een echte procedure op tegenspraak wordt ingesteld. Het zou derhalve onaanvaardbaar zijn het recht van de belastingplichtige om nieuwe grieven in te dienen te beperken.

Luc COENE.

Nº 8 DE M. COENE

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 6)

Art. 8

À l'article 1385^{undecies} proposé du Code judiciaire, remplacer le troisième alinéa par le texte suivant :

«Le requérant peut également soumettre au juge des griefs qu'il n'a pas formulés dans son recours administratif.»

Justification

Dans l'état actuel de la loi en projet, si le contribuable souhaite soumettre au juge des griefs qu'il n'a pas mentionnés dans son recours administratif, il ne peut le faire que dans l'acte introductif d'instance et encore à la condition de justifier pourquoi ces griefs n'ont pas été formulés au cours de la procédure administrative.

En limitant à l'acte introductif d'instance la possibilité pour le contribuable de présenter des griefs nouveaux, les auteurs de la loi en projet oublient que le directeur sera désormais dépourvu de toute compétence juridictionnelle. Il est donc souhaitable que l'on prévoie une véritable procédure contradictoire, et ce au degré de juridiction le plus bas (tribunal de première instance). Il serait dès lors inadmissible qu'on limite le droit du contribuable à soumettre des griefs nouveaux.